

Биљана Бабић,
секретар Министарства одбране

Лупа над системом

Секретаријат Министарства одбране је организациона јединица у којој се обављају најсложенији послови државне управе и обезбеђује координиран, ефикасан и усклађен рад свих унутрашњих организационих делова министарства, као и законито и стручно извршавање послова и задатака из надлежности министарства

18 ■

Према *Закону о државној ујрави*, секретаријат се може образовати само у министарству и то за обављање стручних, административних, кадровских, финансијских и информатичких послова и послова

којима се обезбеђује усклађен рад унутрашњих јединица министарства, као и сарадња са другим органима. Секретаријатом руководи секретар, који је за свој рад одговоран министру.

Секретар Министарства одбране је Биљана Бабић, дипломирани пра-

вник, одличан познавалац послова у тој организационој јединици с обзиром на досадашње искуство и чињеницу да је за 15 година рада у Секретаријату прешла пут од референта, преко начелника одељења до секретара Министарства.

■ *Прво ишћање односи се на специфичности Министарства одбране због веома сложене структуре и због чињенице да се у њему обављају и одређени послови за употребу Војске Србије?*

– Управо због тога за Министарство одбране утврђена су нешто другачија начела за унутрашње уређење и систематизацију радних места тако да се кадровски, финансијски и информатички послови за потребе министарства не обављају у оквиру Секретаријата, него у оквиру појединих сектора, односно Генералштаба Војске Србије, који је у организационој структури Министарства и функционише као посебна организациона јединица и као највиши стручни део Војске.

Имајући у виду да се ради о министарству које има веома сложену и продубљену структуру, у Секретаријату Министарства одбране обављају се послови којима се обједињава и координира извршавање задатака из делокруга свих организационих јединица, односно обезбеђује њихов усклађен и ефикасан рад, остварује сарадња са другим државним органима и обављају стручни и други послови на припреми материјала за потребе министра и државних секретара.

Значајну групу послова представљају и послови израде Годишњег и месечних планова рада министарства,

израде прилога за годишњи План рада Владе, као и за Извештај о раду Владе.

Међутим, посебну важност имају нормативно-правни послови припреме и израде законских и других прописа којима се уређују систем одбране и Војска Србије, односно права и обавезе субјеката одбране, припреме за извршавање обавеза у области одбране, статус и положај запослених и функционисање Војске Србије. Извршавањем наведених послова обезбеђује се израда и доношење законитих и усклађених општих и појединачних аката из надлежности министра одбране, Владе, председника Републике и Народне скупштине.

Такође, у оквиру Секретаријата обављају се веома значајни послови којима се обезбеђује заштита имовинских и других интереса Министарства одбране и Војске Србије заступањем у поступцима пред судовима и другим органима, одлучивањем по захтевима за обештећење ван спора, давањем правних мишљења на нацрте уговора и слично.

Поред тога, у Секретаријату се обављају и послови који се односе на спровођење управно-правних и других поступака ради решавања у првом и другом степену и доношења управних аката из надлежности министра одбране, секретара Министарства и начелника унутрашњих организационих јединица Секретаријата, затим

спровођење поступака по жалбама против првостепених управних аката руководиоца сектора, самосталних управа и директора органа у саставу и припрема другостепених решења која доноси министар одбране. Такође, у Секретаријату се припремају и одговори по тужбама против коначних управних аката из надлежности министра одбране.

■ *Како је уређен пословићак припреме материјала, јер се заиста ради о великом обиму послова и загађака?*

– Министар одбране је својим актом уредио интерни поступак припреме материјала и аката из надлежности овог министарства који подразумева међусобну непосредну сарадњу стручног носиоца (сектора) са осталим организационим јединицама са чијим је делокругом повезана одређена материја, све у циљу израде што квалитетнијег материјала или акта. Коначан и усаглашен текст материјала или акта доставља се Секретаријату, ради оцене припремљености и законитости, односно провере да ли је спроведена прописана процедура, да ли је садржински и правно-технички подобан за усвајање и доношење од стране министра одбране или другог надлежног органа.

■ *Какав је пословићак за материјале чије је доношење у надлежности Владе?*

– Секретаријат Министарства спроводи и екстерни поступак усаглашавања материјала и аката чије је доношење у надлежности Владе, тако што сагласно Пословнику Владе у односу на припремљени предлог материјала или акта прибавља мишљења осталих надлежних органа. Уколико у том поступку надлежни органи дају одређене примедбе и сугестије, Секретаријат у сарадњи са стручним носиоцем у министарству израђује коначан, усаглашен текст који се упућује Влади на одлучивање. Исто тако, у односу на предлоге материјала које припрема-

ОДГОВОРИ НА ПОСЛАНИЧКА ПИТАЊА

У складу са одредбама Пословника Народне скупштине, у остваривању контролне функције парламента над радом Владе, у Секретаријату Министарства одбране припрема се тромесечна Информација о раду министарства која се доставља Одбору за одбрану и унутрашње послове.

Такође, припремају се и одговори на посланичка питања постављена министру одбране или Влади, када се односе на области из надлежности овог министарства, а на основу ставова и предлога надлежних организационих делова Министарства. Понекад је на питање могуће одговорити одмах, ако је искључиво из надлежности овог министарства, а понекад је за припрему одговора неопходно затражити и мишљење неког другог министарства, са чијим је делокругом повезано то питање. У том смислу дешава се и да у припреми одговора из надлежности других министарстава учествује и ово министарство давањем прилога и података за одговор из своје надлежности.

ју друга министарства и који се сагласно Пословнику Владе достављају овом министарству на мишљење, Секретаријат прибавља ставове и мишљења надлежних организацио-

ни дефинисања коначног става министарства по одређеном питању и обезбеђује стручне консултације са другим надлежним органима по појединим питањима.

них јединица и сачињава обједињено мишљење са становишта надлежности Министарства одбране.

■ *Шта све сада у координацију рада организационих јединица Министарства, коју сте поменули у оквиру надлежности Секретаријата?*

– У поступку обједињавања и координације рада унутрашњих организационих јединица Министарства, Секретаријат даје обавештења, предлоге, сугестије и стручна мишљења, стиче увид и стара се о поштовању прописаних процедура, указује на пропусте и врло често враћа материјал на дораду носиоцу израде, налаже неопходна усклађивања и усаглашавања ставова, остварује непосредну сарадњу са носиоцима израде, организује по потреби састанке, обавља стручне консултације са државним секретаром задуженим за предметну област ра-

■ *С обзиром на толико одговорног посла, каква је организација, односно унутрашња структура Секретаријата?*

– За извршавање наведених послова, у Секретаријату Министарства образоване су уже унутрашње јединице, и то Правна управа, Управа за оперативно-планске послове и Дирекција за имовинско-правне послове, затим Центар за сарадњу са Међународним кривичним трибуналом, Виши војни дисциплински суд и Виши војни дисциплински тужилац, Подрегистар Министарства за стране тајне податке и Одељење за финансије и планирање, програмирање, буџетирање и извршење.

■ *Који су послови актуелни у појединим целинама. Да почнемо од Правне управе?*

– Тренутно се завршава израда коначне радне верзије Нацрта закона о изменама и допунама Закона о Војсци Србије, на коме је радила Посебна

ПРОЦЕС ПРИСТУПАЊА ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

Процес приступања Републике Србије Европској унији представља веома озбиљан циљ и задатак за све структуре државе, па тако и за правну струку, при чему треба имати у виду да у Европској унији постоје другачији стандарди, односно да поједини правни акти ЕУ имају другачије називе и правну снагу. Због тога извршавање нормативно-правних послова на којима не раде само дипломирани правници, захтева добро познавање унутрашњег права и области одбране и Војске, као и прописа ЕУ, што такође тражи додатна усавршавања и јачање одговорности за израду и извршавање прописа.

Посебно бих нагласила да поједине законске одредбе нису адекватно разрађене и да један број подзаконских аката још увек није донет, као и да с друге стране има-

мо пренормираност у појединим сегментима рада и да се често, у недостатку нових, позивамо на прописе који су донети у неким ранијим периодима.

Проблеми у извршавању правних послова су и неадекватна попуна, преоптерећеност запослених и претежно ангажовање на оперативним пословима.

Због ових, али и других проблема који се односе на статус и положај лица запослених у Министарству и Војсци на извршавању послова правне струке (и војних и цивилних), предложено је да се поново размотри ранији предлог за оснивање Правног савета, као стручног и саветодавног тела министра одбране, који би разматрао питања из области рада правне службе, усавршавања и школовања и статуса припадника који раде на овим пословима.

радна група коју је образовао министар одбране, као и радне верзије *Нацрта закона о изменама и допунама Закона о одбрани*. Израђене су такође анализе потребе да се приступи изменама и допунама и осталих системских закона – *Закона о војној, радној и материјалној обавези, Закона о цивилној служби и Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије*.

У току је и јавна расправа о *Нацрту закона о здравственој заштити и здравственом осигурању војних осигураника*, по програму који је утврдио Одбор за јавне службе Владе, а посебне радне групе које је образовао министар одбране раде на изради *Нацрта закона о образовању у систему одбране и Нацрта закона о производњи и промету наоружања и војне опреме*, којима се врши хармонизација преузетих савезних закона којима је ова материја била уређена са општим прописима којима је уређена област образовања, здравствено осигурање и здравствена заштита и јавне делатности од општег значаја за Републику Србију, у које спада и производња и промет наоружања и војне опреме.

■ *Како је организована Дирекција за имовинско-правне послове и шта је њу актуелно?*

– У Дирекцији постоје два одељења образована на територијалном принципу са седиштем у Београду и у Нишу, у којима тренутно има око 75.000 парничних предмета, око 40.000 захтева за обештећење ван спора, око 20.000 извршења и у којима се на годишњем нивоу обради око 5.000 нацрта уговора на које Дирекција даје правна мишљења.

Међу судским предметима највећи број су накнаде материјалне и нематеријалне штете проузроковане оружаним сукобима у Хрватској, Босни и Херцеговини, као и током НАТО агресије на СРЈ. И поред чињенице да је у последње две године више хиљада тужбених захтева по овом

основу одбијено због застарелости, и даље се у судским поступцима налази велики број предмета по овом основу. Ту су такође и поступци за накнаду штете због повређивања или погибије у вези са вршењем службе. Дирекција води и више судских поступака и предмета који имају огромну вредност, а који произлазе из уговорних односа и у вези су са располагањем непокретностима.

Због принципа објективне одговорности државе за одређене врсте штета, због пропуста у организацији и раду, понекад и због лоших прописа или незаконитих појединачних аката, наравно и због субјективних пропуста, а понекад и због немогућности обезбеђења одговарајућих доказа, по наведеним основима одлива се значајан износ средстава са рачуна Министарства, иако треба нагласити да се последњих година тај износ ипак смањује.

Највећи број предмета у којима се Министарство одбране јавља као тужилац односи се на трошкове школовања и мањкове који су настали у јединицама. По правилу Дирекција успева у парничним поступцима накнаде трошкова школовања, али због све теже економске ситуације, знатни проблеми настају код принудног извршења правноснажних судских одлука. И поред наведеног проблема у првих шест месеци прошле године Дирекција је успела да у поступцима принудног извршења, само на име трошкова поступка, наплати око 25 милиона динара.

■ *Поменули сте да су у саставу Секретаријата Виши војни дисциплински суд и Виши војни дисциплински тужилац. Које су њихове надлежности?*

– Виши војни дисциплински суд и Виши војни дисциплински тужилац (као инокосни орган), образовани су за спровођење поступака утврђивања дисциплинске одговорности припадника Војске Србије, у складу са одредбама *Закона о Војсци Србије*, при чему

треба напоменути да за кривична дела, привредне преступе и прекршаје припадници Војске одговарају по општим прописима.

Дисциплински је одговоран припадник Војске који, у вршењу службе или у вези са вршењем службе, повреди војну дисциплину. Уколико се ради о лакшој повреди војне дисциплине, то представља дисциплинску грешку и њено расправљање и изрицање дисциплинске мере је у надлежности претпостављеног старешине одређеног ранга.

За суђење због дисциплинског преступа, односно због теже повреде војне дисциплине, надлежни су у првом степену војни дисциплински судови који се образују у Војсци Србије са седиштем у Београду, Нишу и Новом Саду.

Виши војни дисциплински суд је надлежан да одлучује о жалбама против одлука првостепених војних дисциплинских судова, о захтеву за заштиту законитости против правноснажних одлука првостепених војних дисциплинских судова и о захтеву за ванредно ублажавање казне. Такође, Виши војни дисциплински суд решава сукобе и пренос надлежности између првостепених војних дисциплинских судова, одлучује о предлозима за изузеће, о надлежности судова и у другим случајевима предвиђеним одредбама *Правила о војној дисциплини* и даје одговоре на тужбе осуђених лица поднете Управном суду Србије против извршних пресуда овог суда, а по потреби представник овог суда присуствује седницама већа Управног суда.

■ *Ко су војни тужιοци и судије?*

– Војни дисциплински судови састављени су од председника суда, који је професионални официр правне службе са положеним правосудним испитом, судија поротника који су такође професионални официри правне службе са положеним правосудним испитом, секретара суда и записничара.

Војни дисциплински тужιοци заступају оптужбе пред првостепеним војним дисциплинским судовима,

САРАДЊА СА ХАШКИМ ТРИБУНАЛОМ

Центар за сарадњу са Међународним кривичним трибуналом, у складу са законом којим је уређена сарадња Републике Србије са Међународним кривичним трибуналом за бившу Југославију (МКТЈ) и посебно прописаном интерном процедуром за његов рад, поступа по налозима надлежних државних органа Републике Србије, а првенствено Националног савета за сарадњу са Међународним кривичним трибуналом за бившу Југославију, који се односе на реализацију захтева Тужилаштва МКТЈ за сарадњу или извршење појединих одлука, као и реализацију захтева које подносе окривљени и њихове одбране.

Испред Министарства одбране, које је само један од учесника у овом поступку, у складу са садржајем конкретних захтева, Центар у непосредној сарадњи са организационим јединицама и органима у саставу министарства, прибавља тражена докумената и податке из надлежности министарства, посредује приликом реализације претходно одобренних увида у архиве

Министарства одбране за потребе Тужилаштва и одбрана окривљених који су затражени у сврху одабира документације релевантне за конкретан предмет и доставља мишљења о ослобађању од дужности чувања тајне појединих лица, која су на различите начине дошла до знања о подацима који представљају државну, службену или војну тајну, у сврху омогућавања да се у својству сведока појаве пред Трибуналом и сведоче у одређеним поступцима.

То укључује и спровођење поступка да се одређена лица – најчешће лекари из ВМА, у својству вештака, ангажују у сврху прегледа појединих окривљених пред МКТЈ, односно у процени њиховог здравственог стања. Посредством овог центра такође се уручују позиви за сведочење активним припадницима Војске ради њиховог учешћа у поступцима пред МКТЈ.

Тренутно тежишно ангажовање Центра везано је за поступке који се воде против окривљених Радована Караџића, Ратка Младића и Горана Хаџића.

а Виши војни дисциплински тужилац пред Вишим војним дисциплинским судом. На тим дужностима такође морају бити постављени официри правне службе са положеним правосудним испитом који дужност обављају професионално.

■ *А које казне се изричу?*

– Важно је истаћи да у војним дисциплинским поступцима окривљена професионална војна лица могу бити осуђена на најтеже дисциплинске казне као што су: „губитак чина“, „губитак службе“ и „враћање у претходни чин“, док се за цивилна лица на служби у Војсци Србије, између осталих може изрећи и дисциплинска казна „губитак службе“.

Судска пракса Вишег војног дисциплинског суда показала је да су најтеже дисциплинске казне изрицане

због извршења следећих дисциплинских преступа: злоупотребе службеног положаја или прекорачења службеног овлашћења, фалсификовања службене исправе или употребе фалсификоване исправе, одбијања извршења наређења, уживања опојних дрога или неовлашћеног држања супстанци које су проглашене за опојне дроге и насилничког, увредљивог или недоличног понашања или изазивања нереди, свађе или туче у служби.

■ *Коме се жале они који су незадовољни одлукама војних дисциплинских судова?*

– Против извршних пресуда војних дисциплинских судова, којима су професионални припадници Војске Србије осуђени на претходно поменути најтеже дисциплинске казне, могу поднети тужбе Управном суду Србије.

У претходне две године све поднете тужбе су одбијене и потврђене су пресуде војних дисциплинских судова, што указују на професионалан и одговоран приступ приликом доношења одлука којима се професионални припадници Војске Србије оглашавају кривима за најтеже дисциплинске преступе и осуђују на најтеже дисциплинске казне прописане законом.

■ *Недавно с'ће обележили Дан правне службе и разговарали о њеном ширинушном положају?*

– Одлуком о одређивању Дана Војске Србије и осталих празника у Министарству одбране и Војсци Србије, 10. мај одређен је за Дан правне службе, јер је тог дана 1864. године у Србији донет први Војни судски законик којим су били уређени организација и поступак војних судова у редовном и ванредном стању.

И поред чињенице да су 2004. године престали са радом војни правосудни органи, у Министарству одбране и Војсци Србије обављају се правни послови на изради прописа којима се уређује систем одбране и Војска Србије, којима се одлучује у управном поступку о правима и обавезама субјеката у области одбране и запослених у Министарству и Војсци, којима се одлучује о покретању и вођењу поступка за утврђивање одговорности професионалних припадника Војске за учињене повреде војне дисциплине, као и послови заступања и заштите имовинско-правних интереса овог министарства и Војске у поступцима пред судовима и другим надлежним органима.

Имајући у виду значај, сложеност и одговорност ових послова, на радном састанку одржаном поводом Дана правне службе оцењено је да треба предузети неопходне активности како би се сви уочени проблеми у извршавању ових послова, а посебно они који се односе на квалитет и квантитет прописа, стање кадра, вредновање и усавршавање, превазишли на одговарајући и најоптималнији начин. ■

Раденко МУТАВЦИЋ
Снимио Јово МАМУЛА